

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-01-4834

ניתן ביום 16 אוגוסט 2015

המערער

כהן בנימין

-

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

בפני: הנשיא יגאל פליטמן, סגנית הנשיא ורדה וירט-ליבנה, השופטת יעל אנגלברג שהם נציג ציבור (עובדים) מר ראובן בוימל, נציגת ציבור (מעסיקים) גב' דיתי שרון

בשם המערער - עו"ד מיכאל לנג
בשם המשיב - עו"ד מירב חבקין

פסק דין

השופטת יעל אנגלברג-שהם

בפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב-יפו (השופטת דגית וייסמן; בל 3167/09; מיום 22.11.11) אשר דחה את תביעת המערער להכיר בפגיעה בריאותיו כ"פגיעה בעבודה" על דרך המיקרוטראומה.

רקע עובדתי

1. המערער יליד 1948, עבד ככבאי בתחנת כיבוי אש בפתח-תקווה משנת 1969 ועד לשנת 1998. בשנת 1998 עבר המערער לשמש בתפקיד מחסנאי ראשי בתחנה וזאת עד לפרישתו לגמלאות בשנת 2003.
2. המשיב (להלן: "המוסד") דחה את תביעת המערער להכיר במחלת הריאות שממנה הוא סובל כ"פגיעה בעבודה". כנגד החלטה זו עתר המערער בתביעתו לבית הדין האזורי.
3. בית הדין האזורי לאחר ששמע את ראיות הצדדים, קבע כי לא הונחה תשתית עובדתית מתאימה לפגיעה על דרך המיקרוטראומה. בית הדין קבע, כי לא

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-01-4834

הוכחה כמות החשיפה, משך החשיפה, טיב החומרים להם נחשף המערער וכן איכות המסכות שבהם הוא השתמש. בית הדין הוסיף ודחה את הטענה כי יש לקבל את התביעה על סמך העובדה שהמשיב הכיר בחשיפת כבאים לתוצרי שריפות כגורמת לפגיעה בריאות על דרך המיקרוטראומה וקבע כי יש לבחון כל מקרה לגופו על פי הנתונים של המבוטח והעובדות שהוכחו בעניינו.

על החלטה זו נסוב הערעור שבפנינו.

4. במסגרת קדם הערעור הראשון הוסכם כי יש מקום לשקול לאפשר למערער להמציא ראיות שמהן ניתן יהא ללמוד על מידת החשיפה של כבאי במהלך עבודתו לחומרים שיש להם השלכה לבעיית ריאות, משכך נקבע כי על פני הדברים, בהעדר ראיות אחרות, צריך עניינו של המערער להבחן על פי ראיות שתומצאנה לגבי כבאי בתחנת פתח-תקווה בתקופה הרלוונטית. לפיכך, ניתן צו המורה לאיגוד ערים אזור פתח-תקווה שירותי כבאות (להלן: "האיגוד" ו/או "התחנה"), שם עבד המערער, להמציא תצלום של היומנים הרלוונטיים המצויים בידם משנת 1969 ואילך וזאת על מנת שבית הדין ינסה לדלות מתוכן חומר לגבי התשתית העובדתית הנדרשת באשר לעבודת המערער ככבאי בשנים הרלוונטיות. כמו כן, נדרש האיגוד לצרף חומר המצוי בידי לגבי תורנויות שבהן השתתף המערער.

5. לשם קבלת החומר הרלוונטי נשלח חוקר המוסד לתחנת כיבוי אש בפתח-תקווה אשר נפגש עם מפקד התחנה. בתשובה להחלטת בית הדין, השיב מפקד התחנה כי אין בידי חומר או יומנים משנת 1969 וזאת למעט חומר מעשר השנים האחרונות שאינו רלוונטי למערער.

6. בקדם הדיון השני ובהתאם להסכמות הצדדים שלפיה יהיו נכונים ללמוד על התשתית העובדתית מהנתונים של שלוש השנים המוקדמות ביותר שניתן לקבל מהאיגוד, ניתן צו לאיגוד להמציא עותק של יומני עבודה/פעילות התחנה לשלוש השנים המוקדמות ביותר. כן, נדרש מפקד התחנה לפרט את אמצעי המיגון שהיו מצויים בתחנה משנת 1969 ועד לשנת 2000.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-01-4834

7. בעקבות החלטת בית הדין, העבירה התחנה חמש דוגמאות לאירועים ולא העבירה יומן רציף. **המערער סבר**, כי בנסיבות העניין ומאחר שנציגי התחנה לא סיפקו נתונים יש מקום להשבת עניינו לבית הדין האזורי לצורך בירור העובדות תוך חקירה של נציג התחנה וזאת על מנת לברר את תנאי העבודה, אופייה, אופי המיגון ועוד.
8. **לעמדת המשיב**, על אף שהתביעה נדחתה בהעדר תשתית עובדתית, עם הגשת הערעור נעשה ניסיון נוסף לאתר חומר רלוונטי לעניין היקף החשיפות והמיגון שהיה בשימוש בתקופת עבודתו של המערער. לדבריו, מהמסמכים שהעבירה התחנה עולה כי בכל תקופת עבודתו של המערער היו אמצעי מיגון נשימתי מסוג מתקדם וכי מדוגמאות האירועים שצורפו למכתבו של מפקד התחנה, עולה כי מדובר באירועים מינוריים שבהם כמעט ולא קיימת חשיפה ממשית לתוצרי שריפה. המשיב טוען, כי מדובר למעשה בבקשה לצירוף ראיות חדשות אשר היו יכולות להיות מובאות בפני בית הדין האזורי בשקידה ראויה של המערער. עוד מוסיף המערער, כי גם בשלב זה אין די ראיות לקיומה של תשתית המצדיקות השבת התיק לבית הדין האזורי.
9. **בתשובתו, מציין המערער**, כי לא ניתן ללמוד מתשובת התחנה מה הוא סוג המיגון שבו השתמש המערער, תכיפות השימוש וכי לא ניתן ללמוד מדוגמאות האירועים את החשיפה האמיתית שאליה הוא נחשף. לטענתו, לא ניתן לדחות את תביעתו מבלי שימונה מומחה רפואי לבחינת הקשר הסיבתי. המערער מלין על כך כי לאור העובדה שגם לאחר החלטות בית דין זה לא צלחה משימת קבלת החומר מהתחנה, לא ניתן להטיל על המערער את מחדלי המעסיק. המערער מציין, כי ידיעה שיפוטית היא שכבאי חשוף לעשן וחומרים מזיקים ועל כן עותר הוא למינוי מומחה רפואי תעסוקתי ולחילופין השבת עניינו לבית הדין קמא לזימון מפקד התחנה לבירור הסוגיות השנויות במחלוקת.
10. הצדדים ביקשו כי פסק הדין יינתן על ידי מותב על יסוד החומר שבתיק, הטענות שהועלו בעל פה במסגרת קדם הערעור והתגובות שבכתב.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-01-4834

הכרעה

11. לאחר ששקלנו את מכלול הטענות שהובאו בפנינו, מצאנו כי דין הערעור להתקבל וכי יש להשיב את עניינו של המערער לבית הדין האזורי להשלמת המסכת העובדתית.

12. מתצהירו של המערער עולה גרסתו שלפיה עבודתו ככבאי בוצעה במשמרות תחילה במשמרות של 12 שעות ביממה ולאחר מכן משמרות של 24 שעות ביממה. עוד עולה מהתצהיר, כי המערער השתתף בשתי שריפות בממוצע מידי יום וכי היה חשוף בין 4 ל-5 שעות ביום לעשן, גזים וחומרים רעילים אחרים הנפלטים במהלך שריפות. בחקירתו הנגדית של המערער לא נסתרה גרסתו אם כי המערער הודה שזמן החשיפה לעשן משתנה בהתאם לסוג השריפה שכן חלק מן השריפות היו בשטחים פתוחים וחלק בדירות מגורים. עוד עולה מחקירתו הנגדית, כי לפחות אחת לחודש נחשף לשריפה גדולה במפעלים (עץ הזית, טבע). המערער פירט בחקירתו הנגדית חומרים שאליהם נחשף. **באשר לתקופת עבודתו כמחסנאי**, ציין המערער בתצהירו כי היה מתגבר בשריפות גדולות בלבד וזאת כאחת לשבוע בממוצע, שבמהלכן נחשף לחומרים מזיקים במשך כ-4 שעות.

המשיב לא זימן איש להעיד מטעמו. ועל כן על פניה גרסת המערער לא נסתרה. אלא שבית הדין האזורי קבע, כי התשתית העובדתית שנפרשה בפניו אינה מספיקה למינוי מומחה רפואי.

13. **לעמדתנו** - נקודת המוצא בעבודה של כבאי היא, כי עבודתו נעשית בחשיפה לחומרים מזיקים. אכן, הבסיס לקביעה של כל פגיעה בחשיפה לחומר מזיק על יסוד עילת המיקרוטראומה היא הוכחת מידת החשיפה והחומרים שאליהם נחשף המבוטח. עוד יצוין כי המערער עבד ככבאי מן המניין כמעט 30 שנה ובמשך 6 שנים נוספות תגבר בשריפות גדולות אחת לשבוע לערך. גם למשך הזמן יש משמעות בעת בחינת התשתית העובדתית לעילת המיקרוטראומה.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-01-4834

במקרה דנן, הציג המערער את גרסתו שלפיה נחשף בכל יום בין 4 ל-5 שעות לחומרים מזיקים ובהן עשן, גז, חומרים כימיים ורעילים אחרים הנפלטים במהלך השריפות אלא שדעתנו כדעת בית הדין קמא שעל פיה אין תשתית זו מספקת למינוי מומחה רפואי שכן דומה כי הגרסה היא מעט מוגזמת. הדברים מקבלים משנה תוקף לאחר עיון בתיעוד המקרים שאותם העביר מפקד התחנה ושעל פיהם לכאורה מדובר באירועים מינוריים בלבד.

14. הניסיון לערוך השלמה של הברור העובדתי במסגרת הדיון בערעור, לא צלח, שכן משנתבקש האיגוד להעביר את יומני הפעילות לשלוש השנים המוקדמות ביותר שניתן למצוא על מנת שיוכלו הצדדים לדלות תשתית עובדתית לעבודת כבאי, כל שהעביר היה דוגמאות מינוריות של שריפות קטנות שכמעט ולא כוללות חשיפה לחומר כלשהוא (סיר שנשרף, חומר שהעלה עשן, שריפה קטנה בשל קצר חשמלי שכובתה ללא סיוע ודליקה קטנה שהדיירים השתלטו עליה בכוחות עצמם). לדעתנו, אף שלא יכול להיות חולק שדוגמאות אלה הן חלק מעבודת הכבאי, אין הן משקפות מתכונת אמיתית של עבודתו בפועל של כבאי כלשהוא ובתוכם המערער.

15. אמנם הלכת נאסר (עב"ל 717/08 **אודת פאנוס נאסר - המוסד**, ניתן ביום 10.12.09) מאפשרת במקרים המתאימים לבחון קיומו של קשר סיבתי בין תנאי העבודה לליקוי גם באמצעות חוות דעתו של המומחה הרפואי כאשר קיימת תשתית עובדתית לחשיפה לחומרים מזיקים ורק היקף החשיפה אינו ברור לחלוטין. עם זאת במקרה שלפנינו סברנו כי אין בתשתית המצויה בפנינו די על מנת לנקוט בדרך הזו.

16. לפיכך מצאנו כי הדרך הנאותה היא להשיב את עניינו של המערער לפתחו של בית הדין האזורי להשלמת התשתית העובדתית תוך הזמנת מעסיקו של המערער להתייחס לגרסתו של המערער וכן להורות לו להמציא את יומני הפעילות של תחנת פתח תקווה בחמש השנים האחרונות.

יוזכר, כי הצדדים הגיעו לידי הסכמה שלפיה היה ותוצג בפני בית הדין מתכונת העבודה של כבאי מן המניין בתחנה באמצעות יומני עבודה/פעילות של התחנה,

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-01-4834

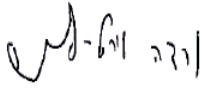

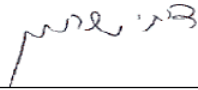

יסכימו לראות בכך את מתכונת העבודה שבה עבד התובע. הימנעות מפקד התחנה מלהציג את הדברים נכונה בפני בית הדין כפי שנדרש על ידי בית דין זה, אינה צריכה לפגוע במערער מחד, ואולם מנגד, אינה יכולה להקים תשתית עובדתית מקום שזו לא מצויה בפני בית הדין ולו לכאורה.

אשר על כן, מצאנו כי יש להשיב את עניינו של המערער לפתחו של בית הדין האזורי להשלמת המסכת העובדתית שבמסגרתה יוזמן מפקד התחנה או נציג מוסמך מטעמו והבקי בעובדות, למתן עדות בבית הדין קמא בנוגע לתנאי העבודה ואופייה. העד יביא עימו את יומני העבודה/פעילות של התחנה במלואם וזאת לתקופה משנת 2010 ואילך. כמו כן יהיו הצדדים רשאים להציג לעד שאלות הנוגעות לאמצעי המיגון הנוהגים במהלך השנים הרלוונטיות לעבודת המערער.

17. **סיכומו של דבר**, עניינו של המערער יוחזר לבית הדין האזורי אשר יזמן את מפקד התחנה או נציג מטעמו הבקי בעובדות הנוגעות לאופן עבודת כבאי בתחנה ויפעל כמפורט בסעיף 16 לעיל.

18. לאור התוצאה שאליה הגענו, הוצאות הליך זה יילקחו בחשבון על ידי בית הדין האזורי בתום ההליך.

ניתן היום, א' אלול תשע"ה (16 אוגוסט 2015) בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

 יעל אנגלברג שהם, שופטת	 ורדה וירט-ליבנה, סגנית נשיא	 יגאל פליטמן, נשיא, אב"ד
 גברת דיתי שרון, נציגת ציבור (מעסיקים)	 מר ראובן בוימל, נציג ציבור (עובדים)	